

Oponentský posudek diplomové práce Petry Svobodové

Analýza rané povídkové tvorby Borise Antonenka – Davydovyče

Především je třeba pochválit volbu diplomantky, že sáhla po rané povídkové tvorbě ukrajinského prozaika, kritika, publicisty, překladatele a jazykovědce Borise Antonenka – Davydovyče, u nás zcela neznámého, jehož medailonek marně hledáme dokonce i v nejnovějším Slovníku ruských, běloruských a ukrajinských spisovatelů, vydaném Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity, Brno v roce 2001 v nakladatelství Libri. Boris Antonenko – Davydovyč byl po celá léta totalitního režimu na Ukrajině zamlčován. V roce 1935 byl proti němu veden vykonstruovaný proces a následovalo odsouzení k deseti letům vězení v Gulagu. Po propuštění byl v roce 1954 znovu zatčen a odsouzen k doživotnímu vyhnanství. Teprve roku 1957 se vrátil do Kyjeva a ke své literární práci.

V současné době jsou v popředí zájmu autorovy rozsáhlé práce a raná povídková tvorba zůstává stranou pozornosti.

V úvodu své práce se diplomantka pokouší nastínit společenskou i literární situaci první poloviny 20.let, kdy Davydovyčovy rané povídky vznikaly. Tehdy bylo jasné, že se staré formy přežily a nastupující literární generace se pokoušela ztvárnit novou skutečnost novou formou. Autorka správně připomíná, že v prvních porevolučních letech se to dařilo zejména lyrické poezii. Prvními vlašťovkami nové prózy byly drobné povídky, které se řadily k impresionismu a obsahovaly i expresionistické prvky. Do této skupiny spadají i Davydovyčovy rané povídky publikované v roce 1925 pod názvem *Zaporošeni siluety*. Autorka se v první části své práce zabývá analýzou jednotlivých povídek této sbírky, stručně převypráví děj, všímá si kompozice, podává charakteristiku postav, nepomíjí ani fenomén prostoru a času a hodnotí jazykové prostředky. Podobný postup volí i pro druhou sbírku

povídek nazvanou *Sinja vološka*, publikovanou v roce 1927, a rovněž pro třetí sbírku, která byla publikována pod názvem *Spravžnij čoloviik*.

V další části představuje diplomantka samostatnou povídku *Kryla Artema Letjučoho*, která se vymyká z okruhu autorových námětů. Její zařazení je vítané - dokládá totiž Davydovyčovu návaznost na klasickou tradici a rozmnožuje řadu lidových vynálezců, tragikomických postav, které většinou končí smrtí a vyskytují se jak ve světové, tak třeba i v ruské (stejně tak v české) literatuře daného období (L. Leonov, K. Čapek).

Jako poslední analyzuje diplomantka sbírku *Ljudy i vuhillja*, která je vlastně autorovým kompromisem vůči oficiálním požadavkům prosazujícím dělnická témata. Ovšem i tyto povídky o hornících se vymykají z tehdy běžného schematismu: autor nezapomíná ani na psychologii hrdinů a vyhýbá se zjednodušování a lakování na růžovo.

Ve druhém oddílu své práce autorka shrnuje své poznatky o tematice analyzovaných povídek, ve třetím oddílu o autorově stylu a ve čtvrtém o typech autorových postav. Celkem se dá říci, že máme před sebou velmi poctivou, solidní práci, která přibližuje málo známou tvorbu významného ukrajinského autora. S autorčinými postřehy lze souhlasit s výhradou místa, kde píše, že dominantními postavami ve zkoumané próze byli lidé, kteří se obětovali pro revoluci: domnívám se, že všichni patřili k typu „malého člověka“, kterého doslova semlely tehdejší dějinné události. Je správné, že autorka vyzvedla i autorovu odvahu psát o hladomoru 1921 – 1923, ačkoliv, jak podotýká, už tehdy toto téma bylo cenzurováno.

Samozřejmě by se dala práce v budoucnu rozšířit o srovnání autora s některými jeho současníky, například s M. Chvyľjovym nebo s J. Janovským, kteří se rovněž vymykali průměru. Také by bylo možné širěji charakterizovat tehdejší atmosféru v literatuře a zaměřit se na skupinu Lanka, jejímž členem Davydovyč byl. Nezapomínám se podrobně autorčinou prací po stránce jazykové – stylistická úroveň je po mém soudu dobrá, ale bylo by zapotřebí

odstranit ještě některé prohřešky pravopisné typu Marseillaisy nebo četné opakování slova tematika s čárkou , dále chybí čárky v některých větných spojeních apod.

Výběr literatury je dostatečný a obsahuje nejdůležitější prameny.

Navruji, aby práce Petry Svobodové byla klasifikována známkou v ý b o r n ě.

Alena Morávková

Praha, 9.ledna 2008

Doc.PhDr Alena Morávková

Vinařská 6, Praha 7, 170 00